

VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE.
JAARVERSLAG VAN DE SECRETARIS OVER HET JAAR 1959.

Het jaarverslag over 1958 eindigde met de woorden: "De Partij bereidde zich voor op een nieuwe verkiezingsstrijd". Zo was inderdaad de situatie bij het aanbreken van het jaar 1959. Nadat op 11 December 1958 een Kabinetscrisis was ontstaan, volgde op 23 December het besluit tot ontbinding van de Tweede Kamer. De datum waarop de vervroegde verkiezingen zouden worden gehouden, werd bepaald op Donderdag 12 Maart 1959; de dag der candidaatstelling op Woensdag 28 Januari 1959. De procedure voor de samenstelling en indiening van de kandidatenlijsten, die zich normaal over vrijwel een jaar uitstrekt, moest thans in vijf weken worden afgehandeld. Het Hoofdbestuur besloot, met toepassing van artikel 15 van het Reglement op de candidaatstelling voor Leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, dat luidt: "In geval van tussentijdse verkiezingen voor de Tweede Kamer stelt het Hoofdbestuur de te volgen procedure voor de candidaatstelling vast, zoveel mogelijk met behoud van de bepalingen van dit Reglement", de vergaderingen van de Verkiezingsraad te laten vervallen, en slechts een Buitengewone Algemene Vergadering bijeen te roepen. Nog op 23 December 1958 werd deze Vergadering voor 10 Januari 1959 geconvoceerd; de Beschrijvingsbrief werd op 29 December 1958 verzonden. In zijn vergadering van 3 Januari 1959 maakte het Hoofdbestuur, nadat tevoren door leden van het Dagelijks Bestuur overleg was gepleegd met de Voorzitters van de Kamer-Centrales, een aanbeveling op van de personen, die de verschillende plaatsen op de lijsten zouden kunnen innemen. Zaterdag 10 Januari stelde de Buitengewone Algemene Vergadering in "De Karseboom" te Hilversum de kandidatenlijsten vast. Nu kon alle aandacht worden gegeven aan de voorbereiding van de verkiezingscampagne, die, zoals gebruikelijk, op de dag der candidaatstelling inzette.

Een van de belangrijkste onderdelen van deze campagne was als steeds het zeer grote aantal spreekbeurten, dat in het gehele land door de leden onzer Kamerfracties, de kandidaten en andere vooraanstaande partijleden werd gehouden. Nadat het Hoofdbestuur in zijn vergadering van 31 Januari het Verkiezingsmanifest en Urgentie-program 1959 had vastgesteld, had op 7 Februari een sprekersconferentie in het Kurhaus te Scheveningen plaats, waarvoor allen, die een plaats op de kandidatenlijsten innamen, werden uitgenodigd. De spreekbeurten-campagne vond haar hoogtepunt in de laatste weken vóór de verkiezingsdag. Over het algemeen waren deze openbare vergaderingen bijzonder goed bezocht. Het name geldt dit voor de opkomst op die vergaderingen - in iedere Kamer-Centrale één - waar de Partij-Voorzitter het woord voerde. In sommige gevallen werden daar records geslagen! Speciale vermelding verdient het feit, dat Prof. Oud sprak op een openbare en buitengewoon enthousiaste vergadering in Maastricht, georganiseerd door de jonge afdeling Limburg.

Evenals in 1956 trad een politiek cabaret op onder leiding van Alexander Pola, ditmaal onder de titel "Durf je wel? 4. tegen 1". In 20 plaatsen werd een voorstelling gegeven; de première vond plaats op 3 Februari te Zeist.

Verder werden landbouwdagen en middenstandsfora georganiseerd.

Daarnaast bestond de propaganda uit een affiche- en advertentie-campagne en het op grote schaal verspreiden van twee verkiezingskranten en een verkiezingsstunt.

De affiches bestonden uit drie soorten, die in onderstaande chronologische volgorde werden geplakt: "Houdt de Vrijheid hoog", in één formaat, in een oplage van

8.625 exemplaren;
"Tegen het Socialisme", eveneens in één formaat, in een oplage van 7.905 exemplaren;
Afbeelding Prof. Oud, in vier formaten, in een oplage van 66.455 exemplaren.

In totaal werden dus 82.985 affiches van onze Partij, met het lijstnummer 4, geplakt.

Van de mogelijkheid tot herplaatsing van de door het Hoofdbestuur geplaatste advertenties, waarvan gratis stypen en matrijzen beschikbaar werden gesteld, is door de afdelingen zeer veel gebruik gemaakt.

Van de twee verkiezingskranten werd het extra verkiezingsnummer van "Vrijheid en Democratie" in een oplage van 1.213.891 exemplaren verspreid, de verkiezingskrant "De Stem van de Vrijheid" in een oplage van 1.564.021 exemplaren.

Van de verkiezingsstunt "Koopt geen rode kat in de zak" werden in totaal 2.000.000 exemplaren verspreid.

Door de Regering werd ditmaal aan de politieke partijen, behalve de in de laatste drie weken vóór Tweede Kamerverkiezingen gebruikelijke radio-zendtijd van driemaal een kwartier, ook televisie-zendtijd - driemaal zeven minuten - ter beschikking gesteld.

De eerste radio-uitzending van de V.V.D. werd besteed aan een vraaggesprek met de J.O.V.D.; in de tweede en derde uitzending voerden resp. de heren H.A.Korthals ec.drs. en Prof.Mr.P.J.Oud het woord.

De televisie-uitzendingen vereisten veel voorbereiding en zorg. In de eerste uitzending hielden Prof.Mr.P.J.Oud en Mr.H.van Riel een vraaggesprek met de heer F.A.Hoogendijk, de tweede werd benut voor een samenspraak tussen Mevrouw A.Fortanier-de Wit en H.A.Korthals ec.drs., en in de laatste T.V.-uitzending werd aan verschillende Nederlanders gevraagd waarom zij op de V.V.D. stemmen; commentaar werd geleverd door Mevrouw Mr.J.M.Stoffels-van Haften en Prof.Mr.P.J.Oud.

Veel aandacht trok tenslotte het radio-debat, op 15 Februari op uitnodiging van de VARA gehouden tussen Prof.Mr.P.J.Oud en Prof.Dr.I.Sankalden, over de vraag "Is de Partij van de Arbeid ondemocratisch?"

Op 12 Maart was de spanning zeer groot. Het resultaat overtrof veler verwachting. De V.V.D. behaalde 732.658 stemmen; het percentage der op haar uitgebrachte stemmen, dat sinds 1952 8.8 bedroeg, steeg tot 12.2; haar aantal zetels in de Tweede Kamer van 13 tot 19. De V.V.D. was de derde politieke partij in Nederland geworden! De zittende leden onzer fractie werden allen herkozen; als nieuwe leden deden hun intrede in de Tweede Kamer Mevrouw G.V.van Someren-Downer en de heren J.H.Couzy, Mr.W.J.Geertsma, Prof.S.Korteweg, Mr.D.Schuitmaker en Mr.B.P.van der Veen.

Het eerste stadium van de Kabinetsformatie was het verlenen van een opdracht tot informatie door H.M.de Koningin aan Prof.Dr.L.J.M.Beel. Nog vóór het einde van de maand Maart kon Zij in de persoon van Prof.Dr.J.E.de Quay een formateur aanwijzen. Hem werd de opdracht verstrekt te onderzoeken of hij een Kabinet kon vormen, dat vruchtbaar met de beide Kamers der Staten-Generaal zou kunnen samenwerken. Na precies vier weken mislukte de formatiepoging van Prof.de Quay. Na een nieuwe informatie-opdracht aan Prof. Beel werd wederom Prof. de Quay als formateur aangewezen. Ditmaal slaagde de formatie, en op 19 Mei kon het nieuwe Kabinet - een Kabinet met liberalen en zonder socialisten - worden beëdigd. Drie leden van onze Partij namen in dit Kabinet zitting: de heren S.J.van den Bergh, minister van Defensie, H.A.Korthals ec.drs., vice-minister-president en minister van Verkeer en Waterstaat, en Mr.E.H.Toxopeus, minister van Binnenlandse Zaken. Helaas zag de heer van den Bergh zich

genoodzaakt op 30 Juli om persoonlijke redenen af te treden als minister van Defensie. Op 7 September werd in de hierdoor ontstane vacature voorzien door de benoeming van het lid van onze Partij Ir.S.H.Visser. In Augustus had inmiddels de benoeming plaatsgevonden van een liberaal als staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, n.l. Dr.H.R.van Houten. In October volgde de benoeming van het lid van onze Partij, Drs.E.G.Stijkel, als staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat.

In de vacatures in de Tweede Kamer, ontstaan door de aanvaarding van het ministerschap door de heren Korthals en Toxopeus, werd voorzien door de benoeming van Mevrouw Ir.A.Kuiper-Struyk en de heer J.C.Corver.

Byzondere vermelding verdient de verkiezing op 15 September tot eerste plaatsvervangend voorzitter van de Tweede Kamer voor de zitting 1959/1960 van Mevrouw Mr.J.M.Stoffels-van Haften; voor de buitengewone zitting 1959 was de heer H.A.Korthals ec.irs. op 20 Maart in plaats van de socialistische afgevaardigde de heer Bommer als zodanig gekozen.

De groei van de Partij kwam ook tot uiting in de stijging van het ledental en van het aantal afdelingen. Het ledental bedroeg aan het einde van 1959 rond 35.000; het aantal afdelingen steeg van 394 tot 403. In het verslagjaar werden 12 nieuwe afdelingen opgericht, te weten: Bunnik, De Ronde Venen (Vinkeveen, Mijdrecht en Wilnis), 's-Graveland, Heerlen, Hellevoetsluis, Hillegom, Hoogkerk, Lekmond, Scherpenzeel, Steenbergen, Uitgeest en IJlst.

De afdelingen Annen/Sext en Annerveen werden samengevoegd tot één afdeling Anloo. Opgeheven werden de afdelingen Rilland en Weststellingwerf/Scherpenzeel/Muunkebuuren.

In Gelderland kwam voorts, na een langdurige voorbereiding, een fusie tot stand tussen de Kamer-Centrales Arnhem en Nijmegen. Voortaan zal de Kamer-Centrale Gelderland de gehele provincie omvatten, waardoor een einde is gekomen aan vele organisatorische moeilijkheden, veroorzaakt door de ongunstige ligging van tal van gemeenten in Gelderland t.o.v. de Rijkskiekring waaronder zij ingevolge de Kieswet ressorteren.

Onze regionale propagandisten, de heren O.de Vries in Groningen en Drenthe en J.Hovinga in Friesland, zetten hun werkzaamheden voort; met de heer J.Hovinga werd echter, met wederzijds goedvinden, per 31 December 1959 het dienstverband beëindigd. In Overijssel was de heer L.Roodenburg met grote ijver werkzaam. Per 1 Januari 1959 werd als administratrice/propagandiste voor Gelderland aangesteld Mevrouw J.H.J.Ebens-de Vries te Arnhem. In Noord-Holland boven het IJ werd met ingang van 1 October de heer F.Maijs te Bergen (N.H.) tot regionaal propagandist benoemd.

Het aantal abonnementen op ons weekblad "Vrijheid en Democratie" nam in 1959 wederom aanzienlijk toe. Op 1 Januari 1959 telde ons weekblad 6186 abonnées; op 1 Januari 1960 6444. Het aantal abonnées op "De Vrije Amsterdammer" bedroeg 1802, zodat het totaal-aantal lezers op 31 December 1959 bedroeg 8246. In dit totaalcijfer zijn 586 gratis abonnementen begrepen: leeszalen, radioclubs etc.

Aan het einde van het verslagjaar werden 20.000 overdrukken van een tweetal hoofdartikelen over het streven van de Nederlandse Onderwijzersvereniging naar aansluiting bij het N.V.V. aan leerkrachten van het Openbaar Onderwijs gezonden.

Door overlijden ontvielen ons in het afgelopen jaar velen die de Partij met raad en daad hebben gesteund. Van hen noemen wij:

A.Lijphart, lid van het bestuur van de afdeling en lid van de gemeenteraad van Heerde; Mr.A.F.van Hall te Amsterdam,

lid van het Hoofdbestuur van de Liberale Unie; T.J.Twijstra te Bilthoven, oud-lid van het Dagelijks Bestuur der Partij; N.Bodegraven te Nieuwkoop, voorzitter van de afdeling Nieuwkoop en oud-bestuurslid van de Kamer-Centrale Leiden; C.Dubbeldam, lid van de gemeenteraad van Culemborg; E.H.Huizinga, voorzitter van de afdeling en lid van de gemeenteraad van 't Zandt; Mejuffrouw F.Koopmans, penningmeesteresse van de afdeling Soest; J.G.Houtman, bestuurslid van de afdeling Zeist; Joh.Schreurs, penningmeester van de afdeling Neede; A.J.van Houten, oud-wethouder van de gemeente Heemstede en oud-lid van de Provinciale Staten van Noord-Holland; Ir.F.Pot, voorzitter van de afdeling Ridderkerk; Mevrouw B.Boon-van der Starp te 's-Gravenhage en P.M.Lindenbergh, penningmeester van de afdeling Apeldoorn.

De jaarlijkse Algemene Vergadering in 1959 werd gehouden op 17 en 18 April in Eritannia te Vlissingen. Als gasten woonden de vergadering bij: namens de Belgische zusterorganisaties de heren Louis Lion, Fr.Grootjans, Maertens, Matthieuwis, Feraille en Lenain; namens de J.C.V.D.: Mejuffrouw C.M.van Rijn en de heer G.Dorsman, resp. secretaresse en vice-voorzitter dezer organisatie.

Als steeds werd de openingsrede door Prof.Mr.P.J.Oud door de radio uitgezonden. Behalve de huishoudelijke zaken, de jaarverslagen enz., kwamen enkele voorstellen tot reglementswijziging in behandeling, terwijl voorts een punt van uitvoerige bespreking werd uitgemaakt door een voorstel van de Kamer-Centrale Den Helder tot instelling van een vaste commissie voor werknemersbelangen binnen de Partij. Met aanneming van een op dit voorstel door de afdeling 's-Gravenhage ingediend amendement werd tot instelling van een Commissie Werknemersbelangen besloten. Hoofdpunt van de agenda werd gevormd door de behandeling van het vraagstuk Ruimtelijke Ordening door de heren Mr.H.van Riel en Mr.E.H.Toxopeus.

In de samenstelling van het Dagelijks Bestuur kwam geen wijziging. De aftredende leden, t.w. de onder-voorzitter de heer Mr.H.van Riel, de penningmeester de heer S.J.van den Bergh en het lid Mevrouw Mr.E.A.J.Scheltema-Conradi, werden zonder stemming herkozen. Eveneens werden herkozen de aftredende Hoofdbestuursleden de heren R.Th.J.le Cavelier, B.Doedes Breuning ten Cate, Ir.A.J.Engel en Ir.A.Voet. In de plaats van de heer Prof.Mr.E.H.s'Jacob, die zich niet herkiesbaar had gesteld, werd gekozen de heer Mr.Dr.J.M.H.Dassen te Heer/Maastricht.

Na de Kabinetsformatie bedankte de heer S.J.van den Bergh in verband met de aanvaarding van het ministersambt als Penningmeester der Partij. Het lid van het Hoofdbestuur de heer Ir.F.W.C.Blom verklaarde zich op verzoek van het Hoofdbestuur bereid tot de Algemene Vergadering in 1960 als waarnemend Penningmeester op te treden. Nadat de heer van den Bergh het ministersambt had neergelegd vond het Hoofdbestuur hem bereid tezamen met de waarnemend Penningmeester toezicht op de financiën der Partij te houden. De heren van den Bergh en Blom woonden in de resterende maanden van het verslagjaar beiden de vergaderingen bij van het Dagelijks Bestuur.

Voorts ontstond nog een tussentijdse vacature in het Hoofdbestuur doordat de heer Mr.E.H.Toxopeus in verband met de aanvaarding van het ministersambt zijn partijfuncties, waaronder ook het lidmaatschap van het Hoofdbestuur, neerlegde.

Het Hoofdbestuur vergaderde in 1959 vijfmaal, n.l. op 3 Januari voor het opmaken van een lijst van aanbeveling van kandidaten voor de Tweede Kamerverkiezing; op 31 Januari ter vaststelling van het Verkiezingsmanifest en Urgentie-program en ter bespreking van de verkiezingscampagne, op 11 April ter bespreking van de uitslag van de Tweede Kamerverkiezing en van de Beschrijvingsbrief voor de Algemene Vergadering, op 26 September ter behandeling van een aantal actuele poli-

tieke vraagstukken en op 21 November ter bespreking van een aantal huishoudelijke zaken.

Het Dagelijks Bestuur vergaderde achtmaal.

De Partijraad kwam in het verslagjaar éénmaal bijeen, n.l. op 26 September, ter bespreking van de politieke toestand.

De dagelijkse besturen der Kamer-Centrales vergaderden op 7 November te Utrecht, onder leiding van de Voorzitter der Propaganda-Commissie, Mr.H.van Riel, met het Dagelijks Bestuur der Partij. Onderwerpen van organisatorische en propagandistische aard werden besproken. Een plan werd ontworpen om in een viertal weekends, te houden in het najaar van 1960, een algemene oriënteringscursus over de politiek te organiseren.

Van de Commissies dient in de eerste plaats de Landelijke Middenstandscmissie genoemd te worden, die op 21 Januari, 17 Februari, 2 Juli en 29 October bijeenkwam en wier talrijke subcommissies bovendien geregeld vergaderden. Het voorzitterschap van de L.M.C. werd in Juli door de heer H.A.Korthals ec.drs., die wegens de aanvaarding van het ministersambt zijn partijfuncties had neergelegd, overgedragen aan de heer J.M.F.A.van Dijk.

De Commissie Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie vergaderde op 9 Januari; de Commissie ter bestudering van de opheffing van het Processie-verbod en van subsidie aan de bouw van Kerken op 7 Januari.

De Culturele Commissie kwam op 17 October bijeen, onder meer ter bespreking van de begroting voor 1960 van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.

De Commissie Werknemersbelangen, tot de instelling waarvan door de Algemene Vergadering was besloten, werd op 14 November door de Algemeen Secretaris der Partij geïnstalleerd, en werd daarna in het verslagjaar nog eens door haar voorzitter, de heer J.C.Corver, bijeengeroepen en wel op 19 December.

De Propaganda-Commissie vergaderde op 30 Januari en 20 Juni.

De Redactie-Commissie van "Vrijheid en Democratie" kwam geregeld bijeen.

De Onderwijs-Commissie van de Vereniging van Staten- en Raadsleden vergaderde op 11 Februari.

Het Bestuur van de Stichting "Vrijheid en Democratie" hield zijn jaarvergadering op 19 December; Het Bestuur van de Stichting Mr.H.C.Dresselhuysfonds, waarvan het voorzitterschap door Mr.W.C.Wendelaar werd overgedragen aan Mr.J.de Wilde, op 31 October.

Onze veertiendaagse tienminuten radio-uitzendingen werden ook dit jaar zo goed mogelijk benut. Er vonden 24 van deze uitzendingen plaats; de laatste drie weken vóór de verkiezingen werden zij vervangen door drie uitzendingen van één kwartier, zoals eerder in dit verslag is vermeld. Telt men de 55 minuten radio-zendtijd ter gelegenheid van de opening van de Algemene Vergadering hierbij, dan ziet men dat de V.V.D. zich in het jaar 1959 in totaal precies 5 uur en 40 minuten door de radio tot het Nederlandse volk kon richten. Hier bestaat nog altijd een uiterst schrille tegenstelling tot die politieke partijen, die gastvrijheid genieten bij een der omroepverenigingen.

De Vereniging van Staten- en Raadsleden was ook in dit verslagjaar zeer actief.

Op 10 en 11 October werd een studie-conferentie in "Woudschoten" te Zeist gehouden. Zaterdagmiddag hield Prof.Mr.F.J.Cud een inleiding over het onderwerp "Bovengemeentelijke Organen"; Zaterdagavond behandelde Mr.H.van Riel het vraagstuk "Salariëring van de ambtenaar; taak-analyse en merit-rating". Een forum, bestaande uit Mevrouw Dra.J.F.Schouwenaar-Franssen, voorzitter, en Mevrouw Mr.E.Veder-Smit en de heren K.H.Brandt, R.Th.J.le Cavelieren

Mr. L. J. F. Wijsenbeek, beantwoorde Zondagochtend en -middag tal van vragen over het verlenen van subsidies door provincie en gemeente.

De jaarvergadering der Vereniging werd eveneens op 10 October in Woudschoten gehouden. Het Bestuur kwam bijeen op 17 Juni.

De jaarlijkse bijeenkomst van de raadsleden uit gemeenten met meer dan 50.000 inwoners vond op 19 September te Utrecht plaats. Ook dit jaar was de Partij-Voorzitter weer op deze bijeenkomst aanwezig.

Een zeer groot aantal regionale bijeenkomsten werd in het najaar belegd. Het ledental der Vereniging nam nog iets toe. Op 31 December 1959 bedroeg dit 920 tegen 905 op 31 December 1958.

De hoeveelheid werk, die door de heer K. H. Brandt in dit verband is verricht, valt niet te onderschatten. Bij het Bureau voor Gemeentepolitiek stroomden de vragen - schriftelijk en telefonisch - binnen; vragen van de meest uiteenlopende aard, die bovendien veelal snelle beantwoording eisten. Dat geen vraag onbeantwoord bleef en dat bovendien "Provincie en Gemeente" geregeld verscheen, is aan het onvermoeide werken van de heer Brandt te danken.

De Organisatie "Vrouwen in de V.V.D." hield haar zeer druk bezochte jaarlijkse conferentie op Zaterdag 17 en Zondag 18 October te Oosterbeek.

De Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie vierde haar 10-jarig bestaan op 24 en 25 October in Amsterdam. Ook hier was de opkomst buitengewoon goed. De congresrede werd ditmaal gehouden door Mevrouw A. Fortanier-de Wit.

Op 23 Januari verenigde het Dagelijks Bestuur leden van de beide Kamerfracties en van de Redactie-Commissie met verschillende vooraanstaande liberale journalisten aan een maaltijd in den Haag, waarbij de Partij-Voorzitter de gelegenheid had om in een tafelrede een uiteenzetting te geven van de politieke toestand.

Met onze Belgische vrienden werd evenals vorige jaren nauw contact gehouden.

Op 6 Juni organiseerde de Commissie voor Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel van de Belgische Liberale Partij een liberale Benelux-lunch te Brussel, ter viering van de verkiezingsuccessen in Luxemburg en Nederland. Van Nederlandse zijde zaten aan deze lunch aan de Voorzitter, Prof. Mr. P. J. Oud, de ministers van den Bergh en Toxopeus, de leden onzer Tweede Kamerfractie Mevrouw Mr. J. J. Th. ten Broecke Hoekstra, en de heren Mr. Dr. C. Berkhouwer, J. G. H. Cornelissen, Mr. W. J. Geertsema en G. Ritmeester, het lid van het Dagelijks Bestuur de heer J. M. F. A. van Dijk en de eerst-ondergetekende.

Op 23 October belegde de Stichting Arthur Vanderpoorten te Antwerpen een conferentie over middenstandsproblemen. De heren F. L. van der Leeuw en Mr. F. Fortheine woonden deze conferentie namens de V.V.D. bij.

Inmiddels begonnen in het verslagjaar de verkiezingen voor het Europese Parlement hun schaduw vooruit te werpen. De Commissie voor politieke aangelegenheden en institutionele vraagstukken van het Europees Parlement stelde een Werkgroep voor de Europese verkiezingen in. Op 17 en 18 September vergaderde deze Werkgroep in Nederland. Namens de V.V.D. woonde de eerst-ondergetekende de vergadering van deze Werkgroep op 18 September te 's-Gravenhage bij.

Op 6 November belegde het Hoofdbestuur van de Europese Beweging in Nederland een studie-conferentie over Europese verkiezingen in het Kurhaus te Scheveningen. Erae-adviezen werden uitgebracht door de heren Prof. Mr. P. J. Oud, Prof. Mr. C. P. M. Romme en Prof. Dr. I. Samkalden, terwijl een

ontwerp-resolutie van de politieke commissie van de Europese Beweging door de heer Dr. W. P. Berghuis werd toegelicht. Ook deze conferentie werd door de eerst-ondergetekende bijgewoond.

Tenslotte vertegenwoordigde de eerst-ondergetekende op 8 September het Hoofdbestuur op een bijeenkomst van de Europese Beweging, gewijd aan het onderwerp "De verhouding Europa-Afrika".

Dit jaarverslag zou onvolledig zijn indien geen melding werd gemaakt van een aantal tussentijdse gemeenteraadsverkiezingen, die in verband met grenswijzigingen ter plaatse moesten worden gehouden. De uitslag van de verkiezingen in Roermond, Scherpenzeel, Veenendaal en Hellevoetsluis, en van de periodieke verkiezing van de Poldercommissie van de Noord-Oost Polder was alleszins bemiddelend voor onze Partij. In Roermond, Scherpenzeel en Hellevoetsluis, waar de V.V.D. tot dusver niet in de gemeenteraad vertegenwoordigd was, behielden wij telkens één zetel - in Hellevoetsluis kwamen wij slechts twee stemmen voor de tweede zetel tekort! - , in Veenendaal behielden wij onze zetel en in de Poldercommissie van de N.O.P. kwam de V.V.D. van één op twee zetels.

Met name het feit, dat een zetel in Roermond werd behaald, is verheugend. Het was de eerste maal, dat door de V.V.D. bij gemeenteraadsverkiezingen in Limburg een kandidatenlijst werd ingediend.

Het jaar 1959 in zijn geheel nog eens overziende, kan tenslotte met vreugde nogmaals worden vastgesteld, dat onze Partij in dat jaar de derde politieke partij in Nederland geworden is. Een verheugend feit, maar dat anderzijds grote verplichtingen aan de organisatie van onze Partij oplegt. Dat zovelen op tal van plaatsen en in tal van functies hieraan vrijwillig hun vrije tijd willen geven, stemt tot grote dankbaarheid en wij mogen dan ook van deze plaats in het bijzonder de besturen van Kamer-Centrales, Staten-Centrales en afdelingen een woord van hartelijke dank toeroepen voor de arbeid, die zij in het belang van de liberale gedachte en van onze Partij in de loop van het jaar 1959 hebben verricht.

Wij mogen dit in wajeur gestemde jaarverslag besluiten met te herinneren aan een woord van Thorbecke: "Doel der liberale politiek is dat iedereen de gelegenheid vinde om op de plaats te komen waar hij naar zijn vermogen tot de bloei van het geheel kan medewerken".

In de verwachting, dat de bloei van onze Partij mede kan werken om dit woord van Thorbecke ten behoeve van de bloei van ons vaderland te verwezenlijken, mogen wij dit jaarverslag over 1959 besluiten.

D. W. DETTMEIJER,

Algemeen Secretaris.

MR. M. M. F. VAN EVERDINGEN,

Secretaresse.